Kiedy nadchodzi **Wielki Tydzień**, większość chrześcijan natychmiast myśli o ostatnich dniach Jezusa: o wjeździe do Jerozolimy, Ostatniej Wieczerzy, Męce i Zmartwychwstaniu. Jednak na wiele wieków przed tym, jak Chrystus wyruszył w stronę Kalwarii, pewna żydowska rodzina przeżyła wydarzenia, które zdają się zapowiadać tajemnicę Krzyża: **Machabeusze**.

Historia opowiedziana w księgach Pierwsza Księga Machabejska oraz Druga Księga Machabejska nie jest jedynie heroicznym opisem religijnego oporu. W tradycji katolickiej stanowi ona **prawdziwe duchowe przygotowanie do zrozumienia ofiary Chrystusa**.

Co zaskakujące, wielu współczesnych chrześcijan nie zna tego powiązania. Jednym z powodów historycznych jest to, że te księgi **zostały usunięte z kanonu biblijnego przez protestanckich reformatorów w XVI wieku**, przez co całe pokolenia utraciły ważny element potrzebny do pełniejszego zrozumienia wiary.

Dziś chcemy na nowo odkryć tę głęboką relację —

- historyczną
- teologiczną
- duchową

— i zobaczyć **jak doświadczenie Machabeuszy oświetla Wielki Tydzień oraz nasze chrześcijańskie życie dzisiaj**.

---

1. Historia prześladowań zapowiadająca Krzyż

Kontekst historyczny

W II wieku przed Chrystusem lud Izraela żył pod panowaniem imperium Seleucydów. Król Antioch IV Epifanes próbował wykorzenić wiarę żydowską, narzucając praktyki pogańskie i zakazując Prawa Bożego.

Zakazano między innymi:

- obrzezania
- szabatu
- czytania Tory

- kultu w Świątyni

Nawet sama Świątynia Jerozolimska została zbezczeszczona przez pogańskie ofiary.

W tym kontekście pojawiła się rodzina kapłańska prowadzona przez Mattatiasz Hasmoneusz i jego synów, wśród których był słynny Juda Machabeusz.

Poprowadzili oni powstanie, które nie było jedynie polityczne, lecz przede wszystkim **religijne**: chodziło o obronę wierności Bogu wobec apostazji.

Jednak bardziej niż sama wojna na duchowość żydowską wpłynęło **świadectwo męczenników**.

---

2. Męczeństwo Machabeuszy: zapowiedź Kalwarii

Rozdział 7 Druga Księga Machabejska opisuje jeden z najbardziej poruszających fragmentów Biblii: męczeństwo matki i jej siedmiu synów, którzy odmówili złamania Prawa Bożego.

Jeden po drugim są torturowani i zabijani na oczach swojej matki.

Jeden z synów woła:

> *„Ty, zbrodniarzu, odbierasz nam życie doczesne, lecz Król świata wskrzesi nas do życia wiecznego, ponieważ umieramy za Jego prawa.”*
> *(2 Machabejska 7,9)*

Ten fragment zawiera coś niezwykłego: **wyraźne potwierdzenie przyszłego zmartwychwstania**, na wiele wieków przed Chrystusem.

Tutaj pojawia się kluczowa idea, która później stanie się centralna w Wielkim Tygodniu:

cierpienie ofiarowane z wierności Bogu nie jest porażką, lecz drogą do życia.

Czy nie jest to dokładnie to, co dzieje się na Kalwarii?

---

3. Machabeusze przygotowują serca na zrozumienie Chrystusa

Kiedy Jezus przybywa do Jerozolimy w Ewangelia według św. Mateusza, naród żydowski ma już długą pamięć duchową naznaczoną:

- prześladowaniami
- męczeństwem
- wiernością Prawu
- nadzieją na zmartwychwstanie

Machabeusze pomogli ukształtować tę mentalność.

Dlatego pierwsi chrześcijanie widzieli w nich **zapowiedź ofiary Chrystusa**.

Trzy zaskakujące podobieństwa

1. Wierność aż do śmierci

Machabeusze umierają, zamiast zdradzić Prawo.
Chrystus umiera, zamiast porzucić misję Ojca.

2. Odkupieńcze cierpienie

Męczennicy oddają swoje życie za lud.
Chrystus oddaje swoje życie **za całą ludzkość**.

3. Nadzieja zmartwychwstania

Machabeusze głoszą, że Bóg przywróci życie.
Chrystus **naprawdę pokonuje śmierć w Zmartwychwstaniu**.

Historia Machabeuszy jest jak **żywe proroctwo** misterium paschalnego.

---

4. Jedna z biblijnych podstaw modlitwy za zmarłych

Istnieje jeszcze jeden kluczowy fragment, który bezpośrednio łączy się z duchowością katolicką.

W rozdziale 12 Druga Księga Machabejska Juda Machabeusz nakazuje złożyć ofiarę za poległych żołnierzy, aby ich grzechy mogły zostać odpuszczone.

Tekst mówi:

> *„Dlatego złożył ofiarę przebłagalną za zmarłych, aby zostali uwolnieni od grzechu.”*
> *(2 Machabejska 12,46)*

Ten werset jest niezwykle ważny, ponieważ wspiera praktyki, które w Kościele istnieją do dziś:

- modlitwę za zmarłych
- ofiarowanie mszy za dusze zmarłych
- naukę o czyśćcu

Podczas **Wielkiego Tygodnia**, zwłaszcza w Wielki Piątek, chrześcijanie modlą się za całą ludzkość odkupioną przez Krzyż Chrystusa. Ta duchowa wrażliwość **była już obecna wśród Machabeuszy**.

---

5. Dlaczego protestanci usunęli Machabeuszy z Biblii?

Ta kwestia często rodzi wiele pytań.

Podczas reformacji w XVI wieku Marcin Luter zdecydował się usunąć kilka ksiąg ze Starego Testamentu, które znajdowały się w chrześcijańskiej Biblii od pierwszych wieków.

Wśród nich były:

- Tobiasz
- Judyta
- Mądrość
- Syracydes (Eklezjastyk)
- Baruch
- **1 i 2 Machabejska**

Księgi te są dziś znane jako **księgi deuterokanoniczne**.

Dlaczego zostały usunięte?

Głównie z trzech powodów.

1. Nie znajdowały się w późniejszym kanonie hebrajskim

Żydowscy rabini w I wieku (po zburzeniu Świątyni) ustalili węższy kanon w języku hebrajskim. Luter postanowił się nim kierować.

Tymczasem chrześcijanie od początku używali **greckiej Biblii zwanej Septuaginta**, która zawierała te księgi.

2. Różnice teologiczne

Niektóre fragmenty wspierają doktryny katolickie, które Luter odrzucał:

- modlitwę za zmarłych
- zasługę dobrych uczynków
- wstawiennictwo

Szczególnie **2 Machabejska 12** była sprzeczna z jego teologią.

3. Tradycja a interpretacja

Kościół katolicki oficjalnie potwierdził te księgi jako natchnione na Sobór Trydencki w 1546 roku, potwierdzając tradycję istniejącą od pierwszych wieków chrześcijaństwa.

---

6. Duchowe przesłanie Machabeuszy dla chrześcijan dzisiaj

Poza debatą historyczną przesłanie Machabeuszy jest niezwykle aktualne.

Żyjemy w kulturze, która często naciska na chrześcijan, aby:

- relatywizowali swoją wiarę
- ukrywali swoje przekonania religijne
- dostosowywali się do wartości sprzecznych z Ewangelią

Historia Machabeuszy przypomina nam o jednej ważnej prawdzie:

wierność Bogu zawsze ma swoją cenę.

Sam Jezus powiedział:

> *„Jeśli ktoś chce iść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech weźmie swój krzyż i niech Mnie naśladuje.”*
> *(Mateusz 16,24)*

Machabeusze wzięli swój krzyż jeszcze zanim Krzyż stał się chrześcijańskim symbolem.

---

7. Jak żyć duchem Machabeuszy w czasie Wielkiego Tygodnia

Związek z Wielkim Tygodniem nie jest jedynie historyczny; jest głęboko duchowy.

Oto kilka praktycznych sposobów, aby nim żyć.

1. Odkryć na nowo wartość ofiary

Współczesny świat ucieka od cierpienia, lecz wiara chrześcijańska przemienia je w miłość ofiarowaną Bogu.

Małe codzienne ofiary mogą stać się modlitwą.

---

2. Bronić wiary z odwagą

Machabeusze uczą nas, że wiara nie jest tylko sprawą prywatną.

Czasami oznacza to iść pod prąd kultury.

---

3. Żyć nadzieją zmartwychwstania

Wielki Tydzień nie kończy się w Wielki Piątek.

Kończy się **Wielkanocą**.

Machabeusze przeczuwali tę nadzieję już wiele wieków wcześniej.

---

8. Historia, która przygotowuje serce na Chrystusa

Historia Machabeuszy przypomina nam, że **Bóg przygotowuje historię na wiele wieków wcześniej**.

Zanim Jezus umarł na Krzyżu:

- byli męczennicy, którzy oddali swoje życie
- byli wierzący, którzy oczekiwali zmartwychwstania
- byli ludzie, którzy wybierali Boga ponad wygodę

Dlatego kiedy podczas Wielkiego Tygodnia rozważamy Kalwarię, możemy zrozumieć coś głębszego:

Krzyż nie pojawił się nagle w historii.

Był **wypełnieniem długiej Bożej pedagogii**.

Machabeusze są jedną z najbardziej heroicznych kart tej historii przygotowania.

Zakończenie: echo Machabeuszy w każdym chrześcijaninie

Za każdym razem, gdy chrześcijanin pozostaje wierny pośród trudności, duch Machabeuszy wciąż żyje.

Za każdym razem, gdy ktoś ofiaruje swoje cierpienie zjednoczone z Chrystusem, tajemnica Krzyża staje się na nowo obecna.

A ilekroć celebrujemy **Zmartwychwstanie**, przypominamy sobie nadzieję ogłoszoną przez młodego męczennika na wiele wieków przed Jezusem:

> *„Król świata wskrzesi nas do życia wiecznego.”*

Historia Machabeuszy nie jest tylko starożytną opowieścią.

Jest **żywym wezwaniem do życia odważną, głęboką i prawdziwie paschalną wiarą**.